

ГЕННАДІЙ ДМИТРОВИЧ БЕРДИШЕВ
(07.11.1930–14.02.2016)

14 лютого 2016 р. на 86 році життя помер Геннадій Дмитрович Бердишев — видатний український біолог, генетик, доктор біологічних наук, доктор медичних наук, професор, відомий працями в галузі онтогенетики, геронтології та ювенології, активний член Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова.

Г. Д. Бердишев народився 7 листопада 1930 р. в с. Каштаково Кожевніковського району Томської області (Росія) у сім'ї коваля. Після закінчення десятирічки вступив до Томського медичного інституту, лікувальний факультет якого закінчив у 1954 р. Закінчивши аспірантуру у 1958 р. у цьому ж інституті захистив кандидатську дисертацію «Изучение обмена и действия витамина В12 при лучевой болезни». З 1959 р. працював асистентом на кафедрі медичної біології і генетики Томського медичного інституту. З утворенням Інституту цитології і генетики в системі Сибірського відділення Академії наук СРСР (м. Новосибірськ, Росія) працював там молодшим науковим співробітником у лабораторії нуклеїнових кислот з 1960 по 1964 рр.

У подальшому перейшов в Інститут біологічно-активних речовин Далекосхідного філіалу АН СРСР, де очолив лабораторію біохімії. У 1966 р. Г. Д. Бердишеву присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника.

Подальша доля Геннадія Дмитровича пов'язана з Києвом, куди його наприкінці 1966 р. переводять разом із групою генетиків на чолі з професором П. К. Шкварніковим у Сектор генетики при Президії АН УРСР. У цьому секторі, який у 1968 р. було перетворено на Сектор молекулярної біології і генетики при Інституті мікробіології і вірусології АН УРСР, Г. Д. Бердишев організував відділ генетики індивідуального розвитку і в 1968 р. був обраний за конкурсом його завідувачем. З цього ж року Геннадій Дмитрович починає працювати доцентом кафедри генетики і селекції у Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. Лекції, які читав Геннадій Дмитрович збирали повні аудиторії, їх з великою цікавістю відвідували не тільки студенти, а й співробітники Університету. Після захисту докторської дисертації «Нуклеиновые кислоты и ферменты нуклеазы пойкилотермных морских животных» у 1971 р. був обраний на посаду завідувача кафедри, де і працював до 1988 року. У 1974 р. очолювана ним кафедра отримує назву загальної та молекулярної генетики.

При кафедрі створено лабораторію генетики індивідуального розвитку, а в Інституті фізіології Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка — відділ фізіологічної генетики, які він теж очолював. У 1983–1985 рр. працював радником Всесвітньої організації охорони здоров'я.

У 1988 р. професора Бердишева Г. Д. відраджають на 5 років у Пермський медичний інститут, де він працює на посаді завідувача кафедри медичної біології та генетики і керує дослідженнями, спрямованими на комплексну охорону генофонду населення радіоактивно забруднених територій Південного Уралу. У 1991 р., після проголошення незалежності України, був відкликаний з відрадження і продовжив роботу на кафедрі загальної та молекулярної генетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка до виходу на пенсію у 2002 р. Викладав загальні курси «Генетика і селекція» та «Основи наукових досліджень», а також спецкурси «Молекулярна генетика», «Медична генетика», «Генетика пізнього онтогенезу».

Був активним громадським і суспільним діячем. Брав активну участь у роботі Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова (УТГіС) із дня його заснування, на III і IV з'їздах УТГіС (у 1976 і 1981 рр. відповідно) обирався першим віце-президентом Товариства. Працював першим віце-президентом УТГіС до 1986 р. Слід підкреслити, що саме кафедра загальної і молекулярної генетики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, яку спочатку очолював проф. П. К. ШКварніков, а з 1971 р. — проф. Г. Д. Бердишев, протягом 18 років (1967–1985 рр.) була головною базою для роботи Президії УТГіС. За цей період кафедра була основним організатором чотирьох з'їздів УТГіС: першого — у 1967 р., другого — у 1971-му, третього — у 1976-му та четвертого — у 1981 р. Крім того, колектив кафедри брав участь в організації V з'їзду УТГіС, який було проведено у 1986 р. у м. Умань. За ініціативи та під керівництвом проф. Г. Д. Бердишева Президія УТГіС організовувала симпозиуми за окремими напрямками генетики (наприклад, з медичної

генетики, з самозапліднення рослин, гетерозису тощо), забезпечувала участь членів УТГіС у Всесоюзних і Республіканських наукових форумах, у зарубіжних конференціях та конгресах. Президія УТГіС організовувала також Всесоюзні наукові форуми безпосередньо на кафедрі (наприклад, спільно з кафедрою біохімії Київського університету з біохімічних механізмів регуляції генетичної активності (м. Канів, 1984 р.), з нуклеаз (кафедра загальної та молекулярної генетики, Київ — 1985 р. та ін.).

Професор Г. Д. Бердишев був дуже активним науковцем-дослідником, він опублікував близько 2000 наукових праць. Особливо відомий своїми дослідженнями у галузі охорони генофонду людини та виживання за умов забруднення довкілля, попередження старіння.

Нагороджений вітчизняними орденами і медалями, зокрема орденом Ярослава Мудрого, а також корейськими орденами Дружби народів I та II ступеня.

Низько схиляємо голову перед світлою пам'яттю Геннадія Дмитровича Бердишева та висловлюємо щирі співчуття колективу кафедри загальної та молекулярної генетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, друзям, численним учням, рідним і близьким покійного.

Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова

Члени первинного осередку Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова на кафедрі загальної та молекулярної генетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка